

Planejament Territorial

2013/2014

Codi: 42513

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313300 Estudis territorials i de la població	OT	0	1

Professor de contacte

Nom: Oriol Nello Colom

Correu electrònic: Oriol.Nello@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisites

Els requisits per cursar el Mòdul són de tres tipus:

Formatiu. Cal disposar d'un cert bagatge en matèria d'estudis territorials (grau en geografia, ciències ambientals, enginyeria, arquitectura, urbanisme, economia, ciències jurídiques). Els altres casos s'estudiaran de manera individualitzada.

Instrumental. Cal comptar amb certa capacitat d'utilitzar (a nivell d'usuari) aplicacions estadístiques i cartogràfiques, així com capacitat d'interpretar literatura tècnica i jurídica en matèria d'ordenació del territori.

Administratiu. Cal cursar, de manera simultània, els Mòduls "Temes Avançats", "Sistemes d'Informació Geogràfica i Paisatge" i "Ciutat i regions metropolitanes", que juntament amb aquest de "Planejament Territorial", integren el programa troncal en què s'articula l'itinerari d'Ordenació del Territori del màster durant el seu primer semestre.

Objectius

1. L'ordenació del territori: tècnica professional, instrument administratiu i disseny polític

Els processos de transformació del territori en les societats contemporànies es caracteritzen per la seva velocitat i profunditat. La integració de l'espai a escala planetària i l'avenç del procés d'urbanització comporten canvis radicals, tant en l'estructuració dels sistemes urbans com en l'ocupació del territori, l'utilització dels recursos i la configuració del paisatge; canvis que són alhora causa i efecte de les dinàmiques demogràfiques, de l'organització dels processos productius, de la circulació dels factors (capital, mercaderies, informació, força de treball), de l'estructuració social i de la distribució de la riquesa.

A escala regional, a les regions mediterrànies europees, la integració del territori i l'avenç del procés d'urbanització ocorregudes durant el darrer mig segle han estat estretament relacionades amb el desenvolupament econòmic, la disminució de les desigualtats territorials, la unificació dels mercats laborals i una major accessibilitat als serveis. Tanmateix, la concreció de les transformacions territorials ha comportat també en molts casos l'aparició o l'agreujament de diverses problemàtiques, vinculades a factors com l'ocupació accelerada del sòl, la dispersió de la urbanització, l'especialització funcional dels llocs, l'augment del cost dels serveis, l'increment de les necessitats de la mobilitat, el malbaratament dels recursos naturals o els riscos de la segregació social.

En aquest context, és a dir, davant de les potencialitats i problemàtiques que es deriven de les transformacions territorials contemporànies, pren una importància creixent la capacitat dels poders públic d'ordenar el territori en benefici de la col·lectivitat. Per això és necessari dotar-se de diagnòstic, instruments i

normatives capaços d'orientar, potenciar i, quan s'escaigui, corregir, les dinàmiques territorials en curs. Aquest és el camp de l'ordenació del territori com a tècnica professional, com a actuació administrativa i com a disseny polític.

2. Objectius del mòdul: el coneixement dels instruments i l'aprenentatge de les tècniques

En el marc de la programació troncal del METIP 2012-2013, el mòdul de planejament territorial del Màster d'Estudis Territorials i de la Població té precisament com objectiu, perfeccionar la capacitat dels estudiants d'intervenir professionalment en l'ordenació del territori. Per fer-ho, constarà de tres tipus d'ensenyaments:

a) En primer lloc, s'estudiaran els diversos instruments disponibles per a l'ordenació i la gestió del territori. Es partirà de l'experiència catalana dels darrers anys en aquest camp i a partir de l'estudi de les seves realitzacions, amb el seu potencial i les seves limitacions, s'avançarà cap a l'adquisició de coneixements i tècniques de caràcter general.

b) En segon lloc, s'explicarà, de manera detallada la metodologia, els instruments i els recursos per a l'elaboració d'un pla de caràcter territorial, així com la seva avaluació.

c) Finalment, a través d'una sèrie de tallers i seminaris, es proposarà a l'alumne l'elaboració, amb finalitats didàctiques, d'un instrument de planejament supramunicipal. Aquest darrer apartat, que es realitzarà en estreta connexió amb els mòduls de "Temes Avançats", "Sistemes d'Informació Geogràfica i Paisatge" i "Ciutat i Regions Metropolitanes", constitueix de fet, el cor de l'exercici pràctic de la troncal.

Així, des del punt de vista temàtic, l'objectiu central del mòdul es concreta en dues direccions:

a) Per un costat, donar a conèixer als estudiants els instruments vigents en matèria d'ordenació territorial.

b) Per l'altre, avesar-los a la pràctica de la comprensió, elaboració i gestió d'aquests instruments.

D'altra banda, des del punt de vista professional es treballaran amb particular atenció aspectes com són:

a) L'estudi de les fonts normatives en matèria d'ordenació del territori.

b) La comprensió dels circuits administratius que hi tenen relació.

c) El coneixement dels recursos cartogràfics, estadístics i administratius per a la seva elaboració i gestió.

d) L'anàlisi dels instruments vigents (plans territorials, plans directores urbanístics, planejament urbanístic general, normatives sectorials).

e) Les tècniques per a la seva elaboració.

f) La formació i la col·laboració en equips interdisciplinars per a la seva confecció i gestió.

Competències

Estudis territorials i de la població

- Aplicar les diferents metodologies d'anàlisi geogràfica i demogràfica a diferents escales territorials i grandàries de població.
- Detectar la complexitat de les dinàmiques territorials i demogràfiques i reconèixer els mecanismes de gestió més eficients, en particular en situacions de conflicte.
- Dissenyar projectes de planejament urbanístic i territorial utilitzant les figures i metodologies adequades a diferents escales territorials.
- Promoure l'aplicació i l'avenç dels principis de la sostenibilitat ecològica, social i econòmica.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Valorar la incidència del marc legislatiu, econòmic, polític i social en les dinàmiques demogràfiques i territorials.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la normativa de la planificació territorial.
2. Avaluar els processos de transformació territorial i de la població aplicant metodologies i instruments vinculats a teories de referència, capaces de mesurar els mecanismes d'actuació i els resultats.
3. Avaluar l'aplicació de lleis i reglaments de planejament territorial, elaborats a diverses escales administratives.
4. Conèixer els fonaments avançats de l'ordenació del territori i dels models de planificació territorial.
5. Conèixer les diferents metodologies d'anàlisi espacial, aplicant els coneixements en casos d'estudi.
6. Conèixer les principals legislacions i figures de planejament urbanístic i desenvolupament territorial.
7. Establir conclusions propositives per a la gestió territorial i demogràfica.
8. Promoure l'aplicació i l'avenç dels principis de la sostenibilitat ecològica, social i econòmica.
9. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc

Continguts

Programa del mòdul

El programa definitiu del Mòdul serà el que apareixerà en el Quadern de Bloc, integrat amb les matèries Sistemes d'Informació Geogràfica i Paisatge, Ciutat i Espais Metropolitans i Temes Avançats.

En el Quadern de Bloc es detallarà el programa i l'horari de totes les matèries, tant pel que fa a les sessions lectives a l'aula, el treball de camp a l'illa de Formentera i les tallers de projectació en el que els alumnes, sota la tutoria dels professors, elaboraran el respectius projectes de pla.

Tanmateix, a efectes informatius, s'indica a continuació el contingut de les 24 sessions lectives de les constarà el mòdul. Cada una d'aquestes sessions constarà de 90 minuts. S'han reservat, així mateix, un total de 18 hores de tallers tutoritzats pel professorat del mòdul.

1 d'octubre 2013

Sessió 0. Inauguració del curs

Primera part:

-Obertura de l'acte i benvinguda als participants [Antoni Durà]

-Presentació del programa troncal del METIP. Objectius, contingut i mètode [ON, AB, AC, EM]

Segona part:

-El paisatge físic i cultural de la Serra de Tramuntana [per Vicent Maria Rosselló Verger, Catedràtic Emèrit de la Universitat de València i Membre de l'Institut d'Estudis Catalans]

Lectures i recursos:

-Quadern de Troncal

-Rosselló i Verger, Vicent M. (1977); Les Illes Balears : resum geogràfic, Barcelona, Barcino, 1977 (198 p.)

3 d'octubre 2013

Sessió 1. Presentació del curs

Temàtica

Professorat

Programa

Calendari

Avaluació

Lectures i recursos

-Quadern de troncal

Sessió 2. Explicació del projecte i preparació del treball de camp a Mallorca

Repàs dels objectius i estructura del document

Explicació del mètode i les etapes de treball

Formació de grups

Assignació de temes

Explicació del treball de camp

Lectures i recursos

-Quadern de troncal

-Miquel Rayó et al. (2013); GR 221 Serra de Tramuntana. La ruta de la pedra en sec, Barcelona, Triangle (2008 p.)

17 d'octubre 2013

Sessió 3. Les dinàmiques de transformació del territori

El procés d'urbanització i les seves fases

La integració del territori i els seus corol·laris: metropolitanització, despoblament i ús temporal de l'espai

L'ampliació de les àrees urbanes i les dificultats per a la seva delimitació

Ciutat i territori a Mallorca

Lectures i recursos

-Nel·lo, Oriol (2001); Ciutat de ciutats. Reflexions sobre el procés d'urbanització a Catalunya. Barcelona: Empúries (239 p.)

-Rullan, Onofre (2002); La construcció territorial de Mallorca. Palma: Ed. Moll (435 p.)

Sessió 4. Els instruments per a la gestió del territori a Catalunya i a les Illes Balears

El planejament territorial

Els plans insulars i els plans directores urbanístics

El planejament urbanístic

Les polítiques de sòl i habitatge

Les polítiques de rehabilitació urbana

Les polítiques infraestructurals

Les polítiques del paisatge

Lectures i recursos

-Nel·lo, Oriol (2012). Ordenar el territorio. La experiencia de Barcelona y Cataluña. València: Tirant lo Blanch (253 p.)

-Rullan, Onofre (2007); L'ordenació territorial a les Balears : segles XIX-XX , Palma. Documenta Balear (64 p.)

24 d'octubre 2013

Sessió 5 .El planejament territorial: problemàtica, continguts i mètode

Naturalesa jurídica

Escala i àmbits

Caràcter: estratègic, programàtic, físic

Contingut: espais oberts, infraestructures, assentaments

Fases en l'elaboració: condicionants, dinàmiques, escenaris, reptes, alternatives i propostes

Concertació i tramitació

Lectures:

-Dühr, Stephanie; Colomb, Claire i Nadin, Vincent (2010). European Spatial Planning and Territorial Cooperation .Londres: Routledge.

-Castañer, Margarita (ed.) (2012). El Planejament territorial a Catalunya a inici del segle XXI : una nova interpretació i projecció del país. Barcelona : Institut d'Estudis Catalans, Societat Catalana d'Ordenació del Territori (206 p.).

-Galiana, Luís & Vinuesa, Julio; "Definición y evolución del concepto y su práctica", a Luís Galiana & Julio Vinuesa (coord.) (2010) Teoría y práctica para una ordenación racional del territorio. Madrid: Síntesis.

-Nel·lo, Oriol (2011); "El planeamiento territorial en Cataluña", a Cuadernos geográficos, 47.

Recursos:

-Plans territorials parcials vigents: <http://www20.gencat.cat/portal/site/ptop>

-Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial

http://www.fodarq.cat/documents/legislacio/llei_23_1983.pdf

-Pla Territorial General de Catalunya (1995): <http://www20.gencat.cat/portal/site/ptop>.

-Decret 142/2005, de 12 de juliol, d'aprovació del Reglament pel qual es regula el procediment d'elaboració, tramitació i aprovació dels plans territorials parcials <http://www.gencat.cat/diari/4432/05182014.htm>

Sessió 6. Dos exemples de planejament territorial

El Pla Territorial Metropolità de Barcelona

Les Directrius d'Ordenació del Territori de les Illes Balears

Lectures i Recursos

Lectures:

-Nel·lo, Oriol (2011). "La ordenación de las dinámicas metropolitanas: el Plan Territorial Metropolitano de Barcelona", a Scripta Nova. Revista electrónica de Geografía y Ciencias Sociales.

-Las políticas territoriales en las Islas Baleares, a Cuadernos Geográficos, 47 (2010-2), 403-428.
<http://www.ugr.es/~cuadgeo/docs/articulos/047/047-016.pdf>

-Tria. Rivista di cultura urbanística, 7, 2011 [número monogràfic sobre el PTMB, amb articles d'Oriol Nel·lo, Juli Esteban, Josep Maria Carrera i Joan López]

-Papers. Regió Metropolitana de Barcelona, 54, 2012 [número monogràfic dedicat al Pla Territorial Metropolità, amb articles de Juli Esteban, Josep Maria Carrera, Oriol Nel·lo i aportacions d'altres autors].

Recursos:

-Departament de Política Territorial i Obres Públiques

-Pla Territorial Metropolità de Barcelona: <http://www20.gencat.cat/portal/site/ptop>

-Directrius d'Ordenació del Territori de les Illes Balears

31 d'octubre 2013

Sessió 7. Els plans director urbanístics

Naturalesa jurídica

Diversitat temàtica: àrees urbanes, espais oberts, patrimoni, comarques de muntanya, infraestructures, litoral

Diversitat territorial

Reptes: criteris, normativa, llenguatge, gestió, consens

Lectures:

-Nel·lo, Oriol ; "Els plans directors urbanístics de Catalunya. Una nova generació de plans", en Espais, 52, 2006.

-Espais, 52. 2006 [Número monogràfic dedicat a l'elaboració dels plans directors urbanístics, amb articles de Juli Esteban, Oriol Nel·lo, Joan Llorca, Antonio Font, Xabier Eizaguirre, Joaquim Sabaté, Ricard Pié, Josep M. Vilanova, Albert Civit, Luís Cantallops i Ferran Sagarra]

Recursos:

-Plans directors urbanístics vigents: <http://www20.gencat.cat/portal/site/ptop>

Sessió 8. Els plans supramunicipals per a la gestió del litoral: l'exemple de Catalunya i les Illes Balears

Catalunya i el PDUSC

Illes Balears i els plans insulars

Lectures

-Nel·lo, Oriol (2010). "La renovación del planeamiento urbanístico supramunicipal. El Plan Director Urbanístico del Sistema Costero de Cataluña", a Luis Galiana & Julio Vinuesa, Teoría y práctica para una ordenación racional del territorio. Madrid: Síntesis.

-Riera, Pilar & Isabella Longo (2011); "Los planes de protección del litoral en Cataluña, cinco años después", en Joaquín Farinós, Nuevos instrumentos para la gestión del territorio. València: Universitat de València.

-Rullan, Onofre (2011). "La regulación del crecimiento urbanístico en el litoral mediterráneo español", a Ciudad y Territorio. Estudios Territoriales, 168(p. 279-297

Recursos:

-Llort, Joan&Nel·lo,Oriol(2006). El Pla director Urbanístic del Sistema Costaner. Barcelona: Departament de Política Territorial i Obres Públiques, 2006.

-Pla Director Urbanístic del Sistema Costaner: <http://www20.gencat.cat/portal/site/ptop>

7 de novembre 2013

Sessió 9 El règim jurídic del sòl i el planejament urbanístic

Els principis bàsics en la propietat i la regulació del sòl

El paper del planejament urbanístic

La definició del règim jurídic del sòl

La classificació de sòl: urbà, urbanitzable, no urbanitzable

La qualificació del sòl: usos, zones i sistemes

La gestió del planejament: sectors i polígons

L'aprofitament urbanístic i la socialització de les plusvàlues

Lectures

-Esteban, Juli (2008).L'ordenació urbanística: conceptes, eines i pràctiques. Barcelona:Diputació de Barcelona.

-Diputació de Barcelona, Dret urbanístic. Manual de consulta, Barcelona, 2009:
www.diba.cat/formacio/fixers/manuals_per_web/dret_urbanistic.pdf

Recursos

-Text consolidat de la Llei d'Urbanisme de Catalunya (amb les modificacions introduïdes per l'aprovació de la llei 3/2012) : <http://www.gencat.cat/eadop/imatges/5686/10209124.pdf>

Sessió 10. La política de sòl i habitatge a Catalunya i a les Illes Balears

El problema de l'habitatge i la seva especificitat en les àrees turístiques

L'evolució recent del mercat immobiliari a Catalunya i a les Illes Balears

Les polítiques d'habitatge: habitatge públic, habitatge protegit

Les polítiques de sòl per a habitatge protegit

Lectures

- Donat, Carles (2010). "L'habitatge a la regió metropolitana de Barcelona, 1995-2006", a Papers. Regió Metropolitana de Barcelona, 51 (p. 44-60).

- Llort, Joan, dir. (2010).Les Àrees Residencials Estratègiques: ARE. Barcelona: Departament de Política Territorial i Obres Públiques, 2010 (439 p.).

- Nel·lo, Oriol (2010); "La renovació del planejament urbanístic i els municipis sense pla", en Agustí Serra, dir. (2010); Normes de planejament urbanístic dels municipis sense planejament a Catalunya. Barcelona:

Departament de Política Territorial i obres Públiques, 2010 (p. 9-19).

Recursos:

-Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge <http://www.gencat.cat/diari/5044/07361057.htm>

-Salvador Rueda, Un modelo para el desarrollo de ecobarrios
www.bcnecologia.net/documentos/Ecobarrios.pdf

14 de novembre 2013

Sessió 11. Implicacions territorials dels grans reptes ambientals globals: escalfament global i exhauriment dels recursos

Transició cap a un nou model productiu

L'economia verda i les polítiques europees per fer front al canvi climàtic

Full de ruta europeu per una economia hipocarbònica

Lectures:

["Green economy report" \(ONU\)](#). Guía para el desarrollo sostenible y la erradicación de la pobreza Síntesis para los encargados de la formulación de políticas

[Full de ruta vers una economia competitiva hipocarbònica el 2050](#). Comunicació de la Comissió al Consell i al Parlament Europeu COM 2011/112

[Iniciativa marc Una Europa eficient en la utilització dels recursos](#) Comunicació de la Comissió al Consell i al Parlament Europeu COM 2011/21

[Full de ruta vers un espai europeu únic de transport](#) Comunicació de la Comissió al Consell i al Parlament Europeu COM 2011/144

[Directiva refosa relativa a la eficiència energètica dels edificis](#) DIRECTIVA 2010/31/UE DEL PARLAMENTO EUROPEO Y DEL CONSEJO

[Estratègia europea i Pla d'acció vers una bioeconomia sostenible](#) Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions, COM (2012)

[Estratègia de la UE sobre la biodiversitat fins el 2020](#) Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions, COM (2011) 244.

[Abordar els reptes dels mercats de productes bàsics y de las matèries primeres](#) Comunicació de la Comissió al Consell i al Parlament Europeu COM 2011/25.

Recursos:

[Estratègia Catalana per al Desenvolupament Sostenible \(EDSCAT\)](#)

Informes sectorials. [Estudis de diagnosi](#)

[Anàlisi estratègica sectorial sector energètic.](#)

[Anàlisi estratègica sectorial sector indústria](#)

[Anàlisi estratègica sectorial del turisme a Catalunya](#)

[Anàlisi estratègica sectorial dels sectors domèstic i comerç a Catalunya](#)

[Anàlisi estratègica sectorial de la mobilitat](#)

Sessió 12. Perfil ambiental de la Serra de Tramuntana

Valors naturals extraordinaris protegits però vulnerables.

Avaluació dels sistemes de gestió dels espais naturals

Lectures

[Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Serra de tramuntana \(PORN\)](#)

[Protegits de fet o de dret? Primera avaluació de la gestió dels espais naturals protegits de Catalunya](#)

Recursos

[Metodologia de redacción de un PORN](#)

[Sostenibilitat energètica de la Serra de tramuntana](#)

[Visió del GOB sobre la serra de Tramuntana](#)

[Hacia un sistema público-privado de pago por los servicios ecosistémicos en España](#)

21 de novembre 2013

Sessió 13. Les polítiques de rehabilitació urbana

La segregació urbana i les seves motivacions

La rehabilitació urbana: motivacions i límits

Les polítiques de rehabilitació urbana: intervenció física i integralitat

La rehabilitació de les àrees de baixa densitat degradades

Lectures:

-Nel·lo, Oriol (2010). "The Challenges of Urban Renewal. Ten Lessons from the Catalan Experience", a *Análise Social*, vol. XLV, 197, Lisboa, 4/2010.

-Nel·lo, Oriol dir. (2009). *La llei de barris. Una aposta col·lectiva per a la cohesió social*. Barcelona: Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

-Nel·lo, Oriol (2011). "Estrategias para la contención y gestión de las urbanizaciones de baja densidad en Cataluña", a *Ciudad y Territorio. Estudios Territoriales*, 167.

Sessió 14. La Llei de Barris a Catalunya i a les Illes Balears

La Llei de Barris a Catalunya

La Llei de Barris a les Illes Balears

Recursos

-Llei 2/2004, de millora de barris, viles i àrees urbanes que requereixen d'atenció especial

[http://www20.gencat.cat/docs/ptop/Home/Serveis%20i%20tramits/Biblioteca%20i%20documentacio/Planificacio%](http://www20.gencat.cat/docs/ptop/Home/Serveis%20i%20tramits/Biblioteca%20i%20documentacio/Planificacio%20urbana/Llei%202%202004.pdf)

-Llei 2/2009, de millora i rehabilitació dels barris dels municipis de les Illes Balears

<http://boib.caib.es/pdf/2009044/mp6.pdf>

28 de novembre 2013

Sessió 15. Noves estratègies de prevenció dels incendis a escala de paisatge

Els patrons de propagació dels incendis forestals

La prevenció amb la gestió territorial

Lectures:

[Integració dels grans incendis forestalls \(GIF\) en la gestió forestal](#)

[Plana, E. \(2011\) Integració del risc d'incendis en la planificació forestal estratègica i l'ordenació del territori. Treballs de la Societat Catalana de Geografia 71-72 \(69-91\)](#)

Recursos:

[Cerdan, R. \(2003\); Planificació territorial i dimensió socioambiental: una lectura geogràfica dels incendis forestals al Bages. \(tesi doctoral\).](#)

[Pau Costa Foundation](#): documentos

[La prevención de los grandes incendios forestales adaptada al incendio tipo. Anexo 1 El fuego como herramienta de gestión del paisaje.](#)

Sessió 16. El paisatge com element de les polítiques ambientals

Medi ambient i paisatge

El paisatge com a indicador de qualitat ambiental

El paisatge en les polítiques ambientals

Lectures

[Tourism Investing in energy and resource efficiency](#) ONU & World Tourism Organization

[GOB: Promoció del turisme naturalista](#)

Recursos

El procés de l'avaluació ambiental del PTMB:

[Documents de l'avanç de propostes](#)

[Pla territorial metropolitana de Barcelona: Aprovació definitiva](#)

[ISApreliminar: objectius i alternatives](#)

Indicadors de sostenibilitat a les Balears:

[Observatori de Sostenibilitat i Territori de la UIB](#)

[Els Indicadors de Sostenibilitat Socioecològica de les Illes Balears \(2003-2008\)](#)

3 de desembre 2013

Sessió 17. Estructura del projecte: repàs elaboració de la memòria

Reconeixement territorial: la formació del paisatge de la Serra de Tramuntana

El medi físic

El clima i els recursos

La població i el poblament

Les activitats agrícoles

Les activitats industrials i les infraestructures

Les activitats turístiques i els serveis

Els valors del paisatge a la Serra de Tramuntana

Naturals i ambientals

Estètics, artístics i literaris

Històrics i patrimonials

Socials

Productius i econòmics

Simbòlics i identitaris

Anàlisi problemàtica

Debilitats

Fortaleses

Amenaces

Oportunitats

Criteris

Objectius

Propostes

Projectes per a la gestió del paisatge

Lectures

-Baulies, Xavier (2010); "Entrevista a Juli Esteban: el com-s'ha-fet dels plans territorials de Catalunya", a Butlletí d'Innovació i Recerca, 2, novembre 2010 www.20gencat.cat/portal/site/ptop

Recursos

-Decret 142/2005, de 12 de juliol, d'aprovació del Reglament pel qual es regula el procediment d'elaboració, tramitació i aprovació dels plans territorials parcials <http://www.gencat.cat/diari/4432/05182014.htm>

-Prototipus de catàleg de paisatge. Document de referència per als grups de treball (edició revisada) Olot i Barcelona, maig de 2006. <http://catpaisatge.net/fitxers/Prototipus2006.pdf>

Sessió 18. Preparació del debat del DAFO

5 de desembre 2013[Lliurament de la Memòria]

Sessió 19. Preparació per grups de l'elaboració del DAFO

Sessió 20. Preparació del DAFO de conjunt sobre els valors del paisatge a la Serra de Tramuntana

10 de desembre 2013

Sessió 21. Examen contingut Mòdul d'Ordenació del territori

Sessió 22. Preparació de la presentació del DAFO

12 de desembre 2013

Sessions 23 i 24. Presentació dels DAFO temàtics per grups

Naturals i ambientals

Estètics, artístics i literaris

Històrics i patrimonials

Socials

Productius i econòmics

Simbòlics i identitaris

17 de desembre 2013

Tallers. Preparació per grups dels criteris i objectius dels projectes

19 de desembre 2013

Tallers. Presentació dels criteris i objectius per àmbits temàtics

9 de gener 2014

Tallers. Preparació propostes i projectes

16 de gener 2014

Tallers. Presentació propostes i projectes

30 de gener 2014

Sessió de cloenda del programa troncal

Metodologia

Treball de curs: l'elaboració "hands-on" d'un instrument de planejament territorial

Com s'ha dit, el mòdul forma part del programa troncal del METIP 2012-2013, programa que té com a objectiu principal, perfeccionar les capacitats dels alumnes d'intervenir directament com a futurs professionals en l'elaboració i la gestió d'instruments d'ordenació del territori.

L'objectiu dels ensenyaments troncal del primer semestre consistirà en dotar els estudiants de les habilitats conceptuals i pràctiques per al disseny i redacció d'instruments de planejament territorial. Per fer-ho, es realitzarà un exercici pràctic de planejament, consistent en l'elaboració, amb finalitats didàctiques, d'uns instruments de planejament territorial, amb les seves tres capes preceptives: espais oberts, assentaments i infraestructures o bé el disseny d'una política per a una àrea concreta.

Així, el programa del Mòdul ha estat elaborat de manera coordinada amb la resta dels mòduls del semestre,

de manera tal que, a més dels continguts de caràcter conceptual i instrumental, es disposi del temps necessari perquè els alumnes puguin elaborar un pla (o bé el projecte per a una política) amb tots els seus elements:

- Memòria.
- Plànols.
- Normativa.

A aquests efectes s'ha escollit un àmbit territorial representatiu d'un certa dimensió i complexitat i s'hi assajarà un exercici de planificació que tingui per objectiu ordenar l'espai i regular els usos del sòl. L'espai proposat és l'illa de Formentera. Així, el curs es dividirà en diversos grups de treball cadascun dels quals elaborarà un projecte d'ordenació i gestió de l'espai. Per fer-ho possible, treballarà, a efectes analítics i projectuals, sobre tres sistemes o "capes" territorials:

a) Els espais oberts, és a dir, el sòl que independentment de la seva classificació jurídica, no ha estat urbanitzat. S'hi hauran d'incloure tant els espais litorals com els interiors, els sòls agrícoles com els erms, els àmbits de majors interès natural com els que tenen menor rellevància en aquest aspecte, els més ben preservats i els més degradats.

b) Les infraestructures, que inclouran les infraestructures de mobilitat terrestre (carreteres, camins, carrils bici,...), les ambientals (depuradores, dessaladores, plantes de residus,...), energètiques (electricitat,...) i marítimes (port i portixols).

c) Els assentaments, que inclouran tots els usos residencials estables, hotels, equipaments, càmpings, xiringuitos, etc.

El procés s'estructurarà en quatre etapes:

a) Diagnosi de la situació actual i de les tendències en curs. Contingut: Memòria explicativa sobre les dinàmiques territorials, els tres plànols de sistema, el plànol de refosa ("lectura territorial") i la comparació d'aquest darrer amb el règim jurídic del sòl.

b) Identificació de potencialitats i riscos. Contingut: elaboració de les taules SWOT.

c) Establiment de criteris i objectius. Contingut: concepte, criteris i proposta d'objectius específics a assolir en l'exercici de planejament (es suggeriran objectius contrastats als diversos grups per fer evidents les diverses possibilitats d'utilització del planejament).

d) Elaboració de la proposta de pla. Contingut: plànols normatius per a cada una de les tres capes, plànol de refosa i plànol de refosa. Assaig de normativa d'aplicació directa i de directrius per al planejament urbanístic.

Per a l'elaboració d'aquest projecte el mòdul constarà de les activitats següents:

- Sessions lectives a l'aula: 24 sessions de 90 minuts, per a un total 36 hores.
- Tallers tutoritzats: 12 sessions de 90 minuts, per a un total de 18 hores.
- Treball de camp: 3 jornades completes a Formentera.
- Assistència a la sessió inaugural, cicle de conferències i jornades de cloenda que s'organitzen en el marc del programa troncal.

L'assistència a totes aquestes activitats és obligatòria.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Cinc dies de treball de camp	100	4	2, 5, 9

Sessions lectives a l'aula	36	1,44	4, 6, 7
Tipus: Supervisades			
Sessions de taller	18	0,72	1, 8, 9

Avaluació

L'avaluació constarà de dues parts :

- a) El 60% de la nota correspondrà al treball de grup d'elaboració d'un instrument de planejament territorial
- b) El 30% de la nota a l'aprenentatge específic del contingut del mòdul, que serà avaluat a través d'un examen després de la Sessió 16.
- c) El 10% de la nota correspondrà a la participació de l'estudiant en els debats, tallers i els treballs de grup.

Hi haurà possibilitat de reavaluació de l'examen específic del mòdul. No hi haurà possibilitat de re-avaluació per al treball troncal.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	30%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9
Treball de grup	60%	40	1,6	5, 6, 7, 8, 9
Participació de l'estudiant en els debats, tallers i els treballs de grup	10%	28	1,12	2, 7

Bibliografia

Vegeu el detall de la programació de cada sessió la bibliografia citada.